

Liberec

Plán akcí

TyfloCentrum
Liberec, o.p.s.

Technický speciál 1/2021

KONTAKTY:

Telefon: 488 577 661

Email: liberec@tyflocentrum.cz

Adresa: Na Výšinách 451/9, Liberec 5

Web: <http://liberec.tyflocentrum.cz/>

CO NABÍZÍME:

- **Průvodcovskou a předčitatelskou službu:**
průvodkyně Květa Heligarová – Nováková (736 130 590, pps@tyflocentrum.cz)
- **Zajímavé aktivity** v rámci sociálně aktivizačních služeb:
nová koordinátorka a sociální pracovnice Mgr. Ivana Valecká (797 695 503, valecka@tyflocentrum.cz)
- **Výuku a poradenství ohledně elektronických kompenzačních pomůcek:**
lektorka Ing. Jana Smolná (731 913 585, smolna@tyflocentrum.cz)
- **Základní sociální poradenství a metodická činnost:** sociální pracovnice Mgr. Jana Benešová, Ph.D. (benesova@tyflocentrum.cz)
- K zapůjčení tandemová kola, zvukové knihy, možnost digitalizace textů a další.

Úvodník

Milí uživatelé našich služeb,

teprve nedávno jsme vkročili do nového roku. Přáli bychom si, aby tento vstup byl spojen s radostnějšími okolnostmi a koronavirová epidemie byla konečně na ústupu. Čeká nás patrně náročný rok, ale **stále jsme tu pro Vás**.

V době uzávěrky tohoto čísla se nacházíme v PES 5, tedy i program TyfloCentra na měsíc únor 2021 je uzpůsoben tak, **aby se na aktivitách potkávaly nejvýše 2 osoby**. To je sice výzva, ale nevzdáváme to. Nově proto najdete v nabídce např. **Cestu kolem světa** nebo **Kolážování**. Podrobnosti naleznete níže v programu.

A samozřejmě nadále soutěžíme! ☺ Kvízy a soutěže bychom rádi zachovali po celý tento rok, protože mají ohlas a jsme s Vámi díky nim ve spojení.

Lednové OKO nese téma techniky a technologií. Chtělo by se říci „konečně“. Vždyť celá služba sociální rehabilitace je postavena hlavně na technologických „kouzlech“. Tipy a vychytávky Vám umožňují pohybovat se samostatně na internetu, využívat všechny funkce chytrých telefonů a mnoho dalšího. Obzvláště v této době omezení

fyzického pohybu nám technologie přinášejí nové možnosti. Přestože možná nepatříte mezi technické nadšence, věříme, že Vás zajímavosti z našeho OKA upoutají.

Přejeme krásný zasněžený leden!

TyfloCentrum Liberec

Obsah čísla:

- Aktuální informace k fungování TyfloCentra
- Program TC na únor 2021
- Svět techniky
- První mluvící stroj
- Dávno, či nedávno?
- Dnes je dnes
- Kam pro radu...
- Soutěžní technický kvíz
- TyfloCentrum se představuje: Lukáš Feifer
- Oslavenci v únoru
- Výsledky kulturní soutěže
- Důležitá informace – očkování na Covid-19
- Zajímavá informace – pošty s akustickým majáčkem

Aktuální informace k fungování TyfloCentra

V Česku byl znovu prodloužen nouzový stav a protiepidemický systém PES je nyní na stupni 5. Pro poskytování **služeb TyfloCentra v únoru 2021** platí následující pravidla:

- **Průvodcovskou a předčitatelskou službu lze nadále využívat.** Květu Novákovou Heligarovou kontaktujte nejlépe 7 dní před plánovaným využitím doprovodu.
- **Služby sociální rehabilitace** probíhají u lektorky Jany Smolné a lektora Lukáše Feifera **po předchozí individuální domluvě, a to buď fyzicky** v prostorách TC, **nebo na dálku online.**
- **Aktivity v rámci služby SAS probíhají individuálně (tedy vždy pro 1 osobu)** dle programu níže.

Program TC na únor 2021

S ohledem na stávající situaci bude na všech vnitřních aktivitách TC k dispozici dezinfekce i jednorázové roušky. Samozřejmostí je častější větrání a udržování rozestupů, pokud umožní charakter služby.

1. 2. pondělí 9:00 Cesta kolem světa

Vyrážíme z TyfloCentra Liberec na cestu kolem světa! Alespoň tedy **symbolicky prostřednictvím nachozených kroků na našem stepperu**. Pokud máte chuť, přijďte posílit svou kondici a posunout nás na cestě. Kroky každého účastníka se sčítají a kdokoli může přispět byť jen malým počtem kroků. Na aktivitu je možné hlásit se u paní Valecké do 27. 1. 2021. Domluvíme s Vámi přesný čas, abychom dodrželi všechna opatření.

3. 2. středa 10:00 Angličtina pro začátečníky - online

Lektorkou je bývalá klientka TC paní Kristýna Haklová. Vzdálená online výuka probíhá přes stálý odkaz na Google Meet. Bližší informace zájemcům podá Ivana Valecká. Noví zájemci se mohou hlásit během pondělí 1. 2. 2021. Finanční příspěvek na aktivitu je 30 Kč.

4. 2. čtvrtek 14:00 Jóga - vzdáleně

Cvičení pod vedením odborné lektorky – probíhá vzdáleně prostřednictvím Zoom či telefonického spojení. Prosíme o přihlášení u paní Valecké do pondělí 1. 2. 2021.

8. 2. pondělí 10:00 Klubové setkání

Neformální setkávání probíhá nyní individuálně v prostorách TyfloCentra. Prosíme o přihlášení u paní Valecké do čtvrtka 4. 2. 2021.

10. 2. středa 10:00 Angličtina pro pokročilé - online

Lektorkou je bývalá klientka TC paní Kristýna Haklová. Vzdálená skupinová online výuka probíhá přes stálý odkaz na Google Meet. Bližší informace zájemcům podá paní Valecká. Noví zájemci se mohou hlásit do pondělí 8. 2. 2021. Finanční příspěvek na aktivitu je 30 Kč.

11. 2. čtvrtek 14:00 Jóga - vzdáleně

Cvičení pod vedením odborné lektorky – probíhá vzdáleně prostřednictvím Zoom či telefonického spojení. Prosíme o přihlášení u paní Valecké do pondělí 8. 2. 2021.

- 15. 2. pondělí 9:00 Cesta kolem světa**
- Vyrážíme z TyfloCentra Liberec na cestu kolem světa! Alespoň tedy **symbolicky prostřednictvím nachozených kroků na našem stepperu**. Pokud máte chuť, přijďte posílit svou kondici a posunout nás na cestě. Kroky všech účastníků se sčítají a kdokoli může přispět byť jen malým počtem kroků. Na aktivitu je možné hlásit se u paní Valecké do 11. 2. 2021. Domluvíme s Vámi přesný čas, abychom dodrželi všechna opatření.
- 16. 2. úterý 10:00 Němčina pro začátečníky - online**
- Lektorkou je klientka TC paní Andrea Tkáčová. Vzdálená online výuka probíhá přes stálý odkaz na Google Meet. Bližší informace zájemcům podá paní Valecká. Noví zájemci se mohou hlásit do čtvrtka 11. 2. 2021. Finanční příspěvek na aktivitu je 30 Kč.
- 17. 2. středa 10:00 Kolážování**
- Posouváme výtvarnou činnost o stupeň výše. Přijďte k nám vyrábět **společnou koláž na téma TyfloCentrum 2021**. Technika záleží na Vás a na koláži se může podílet úplně každý. Při svém kolážování zjistíte, co vytvořili účastníci před Vámi a můžete na ně navazovat. Těšíme se na výsledné dílo, které bude zdobit prostory našeho centra ☺. Práce probíhá individuálně, přihlášení u paní Valecké je možné do pondělí 15. 2. 2021.
- 17. 2. středa 13:00 Procházka pro dobrou náladu**
- V souladu s momentálními opatřeními nabízíme procházku na domluveném místě. Aktivita probíhá individuálně. Zájemce prosíme o přihlášení u paní Valecké do čtvrtka 11. 2. 2021.
- 18. 2. čtvrtek 14:00 Jóga - vzdáleně**
- Cvičení pod vedením odborné lektorky – probíhá vzdáleně prostřednictvím Zoom či telefonického spojení. Prosíme o přihlášení u paní Valecké do pondělí 15. 2. 2021.
- 19. 2. pátek 9:00 Anglická konverzace - prezenční**
- Konverzace v anglickém jazyce pro pokročilé. Prezenční výuka v prostorách TC. Prosíme o přihlášení u paní Valecké do pondělí 15. 2. 2021.

22. 2. pondělí 10:00

Klubové setkání

Neformální setkávání probíhá v prostorách TyfloCentra. Prosíme o přihlášení u paní Valecké do čtvrtka 18. 2. 2021.

24. 2. středa 10:00

Vyjížd'ka na koních

Odjezd vlakem z Liberce do Hejnic je v 8:33. Sraz ve vestibulu vlakového nádraží je v 8:15. Zájemce prosíme o přihlášení u paní Valecké do pondělí 15. 2. 2021.

25. 2. čtvrtek 10:00

Otevřená kavárna - online

Diskutujeme možnosti pracovního uplatnění klientů a klientek Tyflocentra pod „střechou“ sociálního podniku. Vaše nápady a zapojení jsou velmi vítány. Setkání probíhá online přes Google Meet. Bližší informace poskytne paní Valecká. Účast prosím nahlaste do pondělí 22. 2. 2021

25. 2. čtvrtek 14:00

Jóga - vzdáleně

Cvičení pod vedením odborné lektorky – probíhá vzdáleně prostřednictvím Zoom či telefonického spojení. Prosíme o přihlášení u paní Valecké do pondělí 22. 2. 2021.

Každé pondělí v čase od 9:00 do 12:00 je možné přijít si vypůjčit či vrátit zvukové knihy bez předchozí domluvy. Pokud potřebujete přijít jindy, prosíme, dejte nám dopředu vědět.

Svět techniky

Také se vám zdá, že ten svět se mění čím dál rychleji? Mnoho z nás si ještě pamatuje svět bez počítačů, internetu a mobilních telefonů. Svým způsobem ta doba byla klidnější, ale lidé se zrakovým postižením měli omezené možnosti přístupu k informacím. Dnešní svět se zdá informacemi přesycený a problém není je získat, ale třídit ty užitečné. Technika nám sice pomáhá, zároveň ale láká k pohodlnosti a ne jeden z nás má pocit, že lidé spoléhají na paměť svých chytrých zařízení víc než na tu svoji. S příchodem umělé inteligence bychom mohli zpohodlnět ještě víc. Věříme, že lidskou vůli a zdravý úsudek nic nepřekoná, a když toho bude příliš, můžeme stisknout tlačítko pro vypnutí a jít do přírody ☺.

První „Mluvicí stroj“

Historie pokusů o vytvoření umělé řeči sahá až do roku 1791, kdy maďarský vědec, narozený v roce 1734 v Bratislavě **Wolfgang von Kempelen** zkonstruoval první mluvicí stroj schopný tvořit nejen slova, ale i krátké věty. Tento stroj svým vzhledem trochu připomínal dudy, ale ovládáním nevytvářel tóny, nýbrž zvuky podobné lidské řeči.

Kempelenův stroj se sice nedochoval, avšak v londýnském muzeu si podle jeho nákrešů postavili přesnou fungující kopii.

Přibližně o osmdesát let později se o jeho zdokonalení pokoušel také Alexandr Graham Bell, který se tento stroj rozhodl aplikovat pro potřeby hluchoněmých. To se mu sice nepodařilo, ale zato jako "vedlejší" produkt vymyslel jeden z největších vynálezů pro komunikaci - telefon.

Dávno, či nedávno?

Před dvaceti lety u nás komerční výpočetní technika pro nevidomé prakticky neexistovala.

1990

Zlatou medaili strojírenského veletrhu v Brně získala **Eureka** – unikátní elektronické zařízení pro nevidomé s braillovou klávesnicí, hlasovým výstupem a mnoha užitečnými funkcemi pro běžné i pracovní využití nevidomými osobami. V té době to byla jediná kompenzační pomůcka pro zmírnění negativních důsledků informační bariéry nevidomých.

1992

První kurzy programování na Eureka, zahájení provozu Digitalizačního střediska České unie nevidomých a slabozrakých jako moderní služby pro převod tištěného textu do digitální podoby pro použití na Eurekačích.

1994 - 1996

Mohutný rozvoj hlasových výstupů a zpřístupnění práce na standardních počítačích pro těžce zrakově postižené, první kurzy ovládání PC v prostředí MS DOS s úpravami pro nevidomé a těžce slabozraké.

Osobní počítače se podařilo prosadit jako kompenzační pomůcku, na kterou bylo možné požádat o příspěvek na úřadech.

První pokusy o zpřístupnění Internetu pro nevidomé uživatele. Rozvoj Knihovny digitalizovaných textů, která je dostupná i na internetu, díky počítačům je možné získat více knih v textu přímo od nakladatele.

1997

Windows a Internet jsou zpřístupněné pro nevidomé.

Pan Jiří Mojžíšek dokončil nový mluvicí program a nazval jej prostě HLAS. Pro tvorbu HLASu použil záznam vlastního hlasu. Ten "rozcupoval" na jednotlivé hlásky, takzvané fonémy, které počítačově upravil. Z takto upravených fragmentů pak vytvořil již syntetické hlásky, samohlásky a souhlásky, které při plynulém poslechu zněly spíš jako hlasové projevy nějakých strašidel. Je ale používán dodnes.

1998 - 1999

Vzniká nový pracovní speciální obor – Instruktor výuky obsluhy PC pro zrakově postižené. Školení v obsluze PC pro zrakově postižené dosahuje profesionální úrovně, instruktoři skládají zkoušky, kurzy obsluhy PC pro zrakově postižené jsou akreditovány.

Pan Ing. Sáček dokončil hlasový výstup WinTalker Voice. Je stále používán.

2000

Jako novinka byl uveden odečítač JAWS, konečně už v českém jazyce.

2004

Rok počátku přístupu mobilního telefonování. Poprvé u nás představen „mluvící“ **mobilní telefon**, který umožnil vyhledat kontakty či psát SMS díky speciální aplikaci od Patrika Pospíšila.

2006

Komunikační program Skype se dal zvládnout s ozvučeným počítačem.

2007

Digitální záznamníky Olympus s českým hlasovým průvodcem. Prezentace GPS navigačních systémů pro nevidomé, vznik Navigačního centra SONS a další projekty týkající se orientace ve venkovním prostředí.

2009

Nové hlasové syntézy Eliška a Zuzana, které uživatelé pomůcek určitě znají.

2010 – 2013

Patrik Pospíšil předvedl svoji koncepci úpravy dotykového telefonu se softwarem PST. Jednalo se o starší typ dotykového displeje, na který byly v určitých místech nalepené hmatové čočky.

Novější dotykové telefony se systémem Android a iOS od Apple byly hlasovým výstupem vybaveny již z výroby. Ozvučené tlačítkové telefony se najednou vytratily z trhu.

2014

Aplikace Blind Shell, formou zjednodušeného rozhraní usnadnila ovládání a používání dotykových telefonů s operačním systémem Android. Myšlenka projektu se zrodila z diplomové práce, která měla za cíl najít způsob, jak ulehčit nevidomým ovládání chytrých telefonů.

2016 – 2019

Znovu se objevují na trhu tlačítkové ozvučené telefony, dotykové telefony získávají mnoho dalších funkcí, nazývají se multifunkční komunikační pomůckou.

Vzniká nový pojem – takzvaná nositelná elektronika, ke které patří chytré ozvučené hodinky, sportovní náramky a čtecí kamera OrCam.

Dnes je dnes

Mnoho užitečných pomůcek nám dnes denně ulehčuje život. Mluvicí váhy, tlakoměry a teploměry, pomůcky pro kutily i žáky ve škole. Některé jsou překvapivě jednoduché, jiné až moc chytré. Příkladem může být trend přístrojů s možností bezdrátového propojení s telefonem. Telefon slouží jako ozvučený dálkový ovladač od televize, rozsvěcuje a zhasíná žárovky, ovládá žaluzie, topení, zamykání dveří, obslouží pračku, myčku i ledničku, zapne topení na dálku. Stačí si domácnost vybavit takzvanými chytrými spotřebiči.

Podobně je to s péčí o své zdraví. Jak si měříte teplotu? Máte ozvučený teploměr? Pokud nemáte teploměr, ale máte chytrý telefon, můžete zkusit cenově dostupné přístroje značky SilverCrest z nejmenovaného obchodu. Tlakoměr, teploměr, osobní váhu a oxymetr otestovali kolegové a zveřejnili v [časopise Téčko](#) vydávané redakcí Zora.

Kam pro radu...

[Tyfloservis](#) - partnerská organizace sídlí v Liberci na ulici Palachova a ochotně pomůže s výběrem pomůcek do domácnosti, různých měřicích přístrojů, poradí, jak si domácnost přizpůsobit a naučí orientaci v terénu. V jejich kompetenci jsou také

zvětšovací optické lupy jak stolní, tak i ty menší do ruky. Poskytují i nácvik dovedností, služby jsou bezplatné.

[TyfloCentrum](#) - kromě jiných služeb poskytuje poradenství a zácvik v oblasti náročných elektronických pomůcek. Učebna je vybavena aktuálními verzemi speciálních softwarů pro zvětšování či mluvení v počítači, pro skenování dokumentů, práci s mnoha aplikacemi. Kromě počítačů se věnujeme i chytrým telefonům. Co nevíme, zjistíme. Tyto služby jsou také bezplatné.

[Tyflopomůcky](#)

Prodejna Tyflopomůcek Praha a Olomouc má ve svém sortimentu pomůcky, které usnadňují práci v domácnosti, audiopomůcky, společenské hry, různá měřidla, hodiny, pomůcky, které pomáhají k odstraňování informačních bariér a usnadňují orientaci v prostoru. Získáte zde i celý sortiment kompenzačních pomůcek hrazených zdravotními pojišťovny. Zajišťuje i zásilkovou službu do celé republiky, má vlastní e-shop.

Technické vtípky

Tak jako v každé oblasti, i v technologiích vzniká řada vtipů, kterými se baví laici i profesionálové. Znáte tyhle?

Telefony jsou dnes tak drahé, že když upadneš a slyšíš křupnutí, tak doufáš, že to byla noha.

Nejdrsnější vtip století? Počítače a telefony byly vytvořeny proto, aby nám ušetřily čas.

Soutěžní technický kvíz

Pokud jste dočetli až sem a současně pro Vás nejsou technické pomůcky úplnou neznámou, jistě si hravě poradíte s dnešním soutěžním kvízem. Odpovědi na následující 3 otázky nám jako obvykle zašlete buď jako odpověď na email, ze kterého Vám chodí OKO, nebo poštou v přiložené odpovědní obálce, případně telefonujte na číslo 797 695 503. **Termín uzávěrky soutěže je 15. 2. 2021.** Ze správných odpovědí i tentokrát **losujeme 3 výherce**. Tak ať Vám přeje štěstí!

1. Ve kterém roce se u nás objevil první mluvící telefon?

- a) 1990
- b) 2004
- c) 2014

2. Co umí pomůcka, které se říká „cvrček“?
  - a) Simuluje reálný zvuk cvrlikání a slouží pro relaxaci.
  - b) Tónem oznamuje hladinu tekutiny.
  - c) Pomocník při hře s cvrnkacími kuličkami.

3. Co je to VPN 02?
  - a) Verze počítače s hlasovým výstupem z roku 2002.
  - b) Slovenské politické uskupení „Verejnost' proti násiliu“.
  - c) Krabička se 6 tlačítky pro vysílání povelů.

TyfloCentrum se představuje: Lukáš Feifer

Dnes se na stránkách časopisu OKO seznámíte s odborným lektorem kompenzačních pomůcek, který spolu s Janou Smolnou zajišťuje v TC službu sociální rehabilitace. Jak příhodné právě pro OKO na téma techniky!

1) Nejoblíbenější místo v ČR?

Vesnice Botanikus – Ostrá nad Labem.

2) Kočka, nebo pes?

Kočka – je přitulnější.

3) Moře, nebo hory?

Hory – dá se tam toho víc dělat.

4) Nejmilejší roční období?

Zima – kvůli lyžování, léto – těším se na dovolenou s ostatními, je to 50 na 50.

5) Nejoblíbenější jídlo?

To je náročné vybrat, penne s rajčatovou omáčkou.

6) Káva, nebo čaj?

Čaj, prosím.

7) Největší koníček?

Historie.

8) Nejoblíbenější sport?

Plavání.

9) Vaření, nebo mytí nádobí?

Vaření, projeví se tam kreativita člověka.

10) Film, nebo kniha?

Záleží na zdrojovém materiálu.

V příštím čísle Vám nabídneme medailonek Jany Benešové, která spolu s Ivanou Valeckou působí v TyfloCentru Liberec jako sociální pracovnice.

Oslavenci v únoru

V měsíci únoru oslaví své narozeniny paní **Irena Schmiedová, Dana Šmídová a Jana Kuklová**. Gratulujeme a přejeme pevné zdraví, spokojenost a dobrou pohodu.

Výsledky kulturní soutěže

Správné řešení kulturního kvízu z předchozího čísla je následující:

1. a) Pan Vajíčko
2. b) Bolek a Lolek
3. b) Jů a Hele

Všechny odpovědi, které k nám od Vás dorazily, byly správné, jste tedy kulturními znalci. Museli jsme však vylosovat pouze 3 z Vás.

A vítězi se tedy stávají: pan Pavel Mrázek, paní Renata Audyová a paní Nina Medková. Blahopřejeme! S vítězem a vítěžkami se domluvíme na způsobu předání cen.

O foto ze slosování Vás samozřejmě nemůžeme ochudit.

Důležitá informace – očkování na Covid-19

V souvislosti s pandemií koronaviru je důležitým datem **pátek 15. 1. 2021**, kdy byl spuštěn **registrační web pro zájemce o očkování**, a to pro věkovou kategorii **osob nad 80 let**. Následně od **1. 2. 2021** se budou moci přihlašovat také osoby s chronickými onemocněními, osoby pečující o osoby s chronickými onemocněními a **lidé ve věku nad 65 let**. Vedle registračního webu ministerstva zdravotnictví (registrace.mzcr.cz) je v souvislosti s přihlašováním v provozu rovněž **bezplatná linka 1221**.

Webové stránky i telefonická linka se však v době, kdy pro Vás píšeme OKO, potýkají s kapacitními a technickými problémy. **Pokud budete potřebovat pomoc s obslužením přihlašovacího formuláře, neváhejte se na nás obrátit a využijte předčitatelskou službu.** Jelikož venku nyní panuje skutečně vydatná sněhová nadílka, jsme si vědomi toho, že máte dopravu do TC ztíženou. V případě Vašeho zájmu tak dorazíme za Vámi **domů i s notebookem**, na kterém Vám s registrací pomůžeme.

Jsme Vám samozřejmě plně k dispozici také pro případný **doprovod do očkovacího centra**.

Zajímavá informace – pošty s akustickým majáčkem

Prostor technice dáváme tentokrát i v sekci zajímavostí. Organizace SONS ČR na svém webu pravidelně aktualizuje seznam pošt, které jsou osazeny zvukovým majáčkem pro snazší orientaci. V rámci Libereckého kraje jde nyní o tyto pobočky České pošty:

- Česká Lípa 1, náměstí T. G. Masaryka 194/27
- Česká Lípa 5, Okružní 2717
- Česká Lípa 6, 28. Října 2850
- Jablonec nad Nisou 1, Liberecká 32/2
- Jablonec nad Nisou 2, Vysoká 4263/45
- Liberec 15, Olbrachtova 618/37
- Liberec 25, Česká 327
- Liberec 23, Rynoltická 1
- Semily, Husova 9

Báječný únor přejeme!